

---

aleydis rispa

o Aleydisgramoch
a o vesmíre (s nimi
spojenom)

Keď si máme predstaviť fotografovanie z blízka takých miest či dimenzií akými sú napríklad vesmír alebo podmorské dno, tak sa nám pravdepodobne v hlave vybaví obrazy komplikovane odetých indivíduí obsluhujúcich zložité prístroje a sofistikovanú fototechniku. Avšak rovnako ako si uvedomujeme, že naše znanie nie vždy korešponduje s realitou, morské sirény, planéty či vesmírny odpad ako motívy diela španielskej fotografky Aleydis Rispa túto výnimku len potvrdzujú.

Aleydis Rispa (Sort, 1964) pôvodom z dedinky Sort na severovýchode Španielska, aktuálne žijúca a pôsobiaca v katalánskej metropole, meste Barcelona, predstavuje ako fotografka a umelkyňa jeden z najosobitejších hlasov súčasnej španielskej fotografie.

Jedinečnosť námetov a originalita ich spracovania charakterizuje tvorbu tejto autorky už od samotných počiatkov jej umeleckej trajektórie keď v roku 1988 dokončuje štúdiá na Fakulte výtvarných umení na verejnej univerzite v Barcelone (Universitat de Barcelona). Rispa už prakticky od začiatku vie, že jej zámerom je interpretovať témy, z jej blízkeho či vzdialeného okolia, svojsky a prostredníctvom zdrojov, ktoré má na dosah.

"Domestic flight" (1990) je súbor obrazov - fotogramov (fotogram je fotografia vzniknutá v klasickom laboratóriu a bez použitia fotoaparátu alebo iného prístroja založeného na tom istom princípe), ktorých ústrednou témou je globálne znečistenie morí a oceánov, ktoré predstavujú dôležitú súčasť globálneho ekosystému. Autorka reflektuje na danú skutočnosť vytvorením

foto - simulácií znečisteného morského dna. Pre tento zámer používa útržky novinového papiera na vlastnú reprodukciu morského dna a plasty s podtlačou tropických rýb a morských koníkov (Fotografia: Hipocamp, 50x60cm). Kúzo jej chemickej kuchyne potom už len dotvorí každý obraz. Aleydis Rispa vyhľadáva a zbiera rôznorodé predmety na tieto účely odjakživa. Svoje objety tróvané nachádza na blížich trhoch, na ulici ale aj vo vlastnej domácnosti náhodným objavovaním plastického potenciálu predmetov, ktoré ho vo svojom prvotnom využití nemajú. Z pohľadu na foto-chemický proces vzniku obrazu a spôsobu priblíženia sa k danej téme cez tvorbu ako úvahu, môžeme tento súbor považovať za autorkyn manifest, vyjadrenie princípu umeleckého spracovania tém v prakticky všetkých nasledujúcich cykloch.

Autorka si námety pre svoje práce vyberá intuitívne, mnohokrát inšpirovaná aktuálnym dňom vo svete a jeho zainteresovanou interpretáciou masmédiami. Ako sama tvrdí, snovo - kozmické frustrácie jej života a obrazy, ktoré ručne vytvára sú intenzívne prepojené.^{*1}

Rispa na problémy spojené s ekológiou a znečistením spôsobeným človekom na Zemi aj mimo nej, poukazuje prostredníctvom zátiašia, ktorý sa môže zdať na tieto účely žánrom trochu netradičným. O to netradičnejšie sa následne javia aj technické postupy, ktoré pri tvorbe používa, a medzi ktorými je už vyššie spomínaný fotogram v čierno-bielom (napr. série: "The state of things" 2002; "Planets" 1997-2000; "Sirens" 2012) či farebnom prevedení (napr. série: "Frozen fishfood" 2001-2003; "Stars" 2012; "Contact lens" 2000-2002).

< Fotogram ma zaujal pre priamosť a jednoduchosť, ktoré nachádzam v jeho technickom procese. Pre vznik obrazov nie je potrebné použiť žiaden fotografický aparát. Vznikajú samé, po pôsobení jedného alebo viacerých svetelných zdrojov na fotocitlivý papier. Treba počítať

s náhodnými nehodami v dynamike jeho praxe. >^{*2}

Fotogram však nie je jediná foto-chemická technika, ktorú autorka rozvíja. V súboroch "Postnuclear landscapes" (2011-2012) ako reakciu na haváriu v jadrovej elektrárni Fukušima v Japonsku v marzi 2011 a taktiež v súbore "Bacterium" (2012) Rispa dáva vznik quimigramom, technikou spájajúcou maliarske a fotografické postupy a materiály, pokrstenou týmto označením belgickým fotografom a quimigramistom Pierrom Corbierom v roku 1958.

Kombinovaná technika v podobe spojenia priamej fotografie a fotogramu bola použitá v súbore s názvom "Prosthesis" (1999-2004), v ktorom sú jednotlivé predmety (zväčša plasty, protézy rôzneho využitia, predmety osobnej hygieny a iné) vybrané nie len pre ich tvar a schopnosť premeny v iné - nové predmety, ale aj pre ich komerčný účel, na ktorý boli vyrobené. "Prosthesis" je tak spolu s "Plastisc" (1996-2000) druhým súborom, v ktorom autorka nesistematicky vymenováva plasty bežného použitia a dotazuje sa tak na účasť týchto predmetov v našom živote.

Za vizuálne najatraktívnejšiu časť doterajšej tvorby Aleydis Rispa považujem trilógiu zloženú zo súborov: "Planets" (1997-2000), "Stars" (2012) a "Space trash" (2001), v ktorej fotografka spája svet astronómie a svet fotografie v jeden a ten istý aj napriek zjavne detinskému presvedčeniu, že z takého telesa akým je akákoľvek hviezda na nebi, je nemožné vytvoriť fotogram. A zatiaľ čo v prvých dvoch súboroch esteticky špekuluje o niečom tak vzdialenom ako sú planéty a hviezdy (inšpirovaná misiou Mars Pathfinder v roku 1966, preletom kométy Hale-Bopp o rok neskôr a mnohými fotografiami uverejnenými americkou agentúrou NASA), v súbore "Space trash" alebo "Vesmírny odpad" sa sústreďuje na vytvorenie autentického kozmického odpadu, ktorý obieha okolo Zeme, a ktorého počet sa odhaduje na takmer 120.000 kusov železného šrotu.

Rispa o týchto súboroch hovorí: < Táto vesmírna trilógia spochybňuje dôveryhodnosť fotografického dokumentu ako nositeľa pravdy; dôkazu existencie niečoho a ukazuje moju fascináciu témou vesmíru a futuristickým rozvojom technológie vesmírnych agentúr. >^{*3}

Čo sú to teda tie Aleydisgramy *4? Aleydisgramy sú všetky minulé, prítomné aj budúce fotogramy vzniknuté pod rukami alebo zatiaľ len kľúčiac v mysli Aleydis Rispa. Sú to osobné koncepty vzniknuté spojením prenesenia kritického pozorovania do vizuálnej roviny a experimentovania foto-chemických procesov v laboratóriu.

Aj napriek tomu, že tvorba tejto autorky v krátkej dobe dovŕši 30 rokov, pre neľahkú úlohu zaradenia jej fotografického profilu odbornou kritikou, je široké publikum s jej dielom len veľmi málo oboznámené. - Pre zoznámenie sa z ďalšou tvorbou španielskej fotografky Aleydis Rispa a jej najnovšími Aleydisgramami odporúčam navštíviť nasledujúce odkazy:

- Galéria Esther Montoriol (Barcelona): <http://www.montoriol.com/artistes/aleydis-rispa>

- Pinterest : <http://www.pinterest.com/aleydisrispa/>

